

MINISTERUL EDUCAȚIEI

CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
REPERE METODOLOGICE PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI

LA CLASA a IX-a
ÎN ANUL ȘCOLAR 2021-2022

DISCIPLINELE

1. STUDIUL FORMELOR ȘI DESENUL, STUDIUL FORMELOR ȘI AL CULORII,
STUDIUL FORMELOR ȘI AL VOLUMULUI, STUDIUL COMPOZIȚIEI
2. COREGRAFIE
3. ARTA ACTORULUI
4. EDUCAȚIE VIZUALĂ (EDUCAȚIE PLASTICĂ)

1. STUDIUL FORMELOR ȘI DESENUL, STUDIUL FORMELOR ȘI AL CULORII, STUDIUL FORMELOR ȘI AL VOLUMULUI, STUDIUL COMPOZIȚIEI

Context

- Dificultățile generate de adaptarea la predarea și învățarea online și la utilizare a resurselor digitale, dificultățile generate de întreruperea legăturii fizice cu profesorul, cu mediul atelierului, cu modelul de studiu.
- Prezența din ce în ce mai acuzată a media digitale în experiența cotidiană și în procesul de învățare în general și mutarea în online a majorității resurselor culturale / educaționale, situație accentuată de urgența epidemiologică.
- Oportunitatea fără precedent generată de prezența interesului elevului pentru platformele și resursele educaționale și de comunicare online, interes care are potențialul de a anula, în premieră, distanța dintre sfera de preocupări personale și instrumentarul și conținutul didactic (distanță sensibilă și greu de depășit în cazul modelului, a obiectului sau monumentului de artă inaccesibil ca distanță).
- Oportunitatea de a crea legături între studiul imaginii, ca element central și dominant al culturii actuale, desenul, culoarea și volumul, ca expresii clasice esențiale în crearea imaginii plastice, și domenii de interes major pentru elevi – noile tehnologii, mediul virtual, noile tendințe de exprimare și comunicare personală accentuate progresiv de prezența tot mai pregnantă a rețelelor de comunicare în viața de zi cu zi.
- Oportunitatea de a explora dinamica dintre instrumentarul plastic tradițional și imaginea creată / comunicată / expusă / promovată atât cu ajutorul mijloacelor sale de expresie specifice și a modalitățile de exprimare aduse de mediul online.
- Oportunitatea fără precedent de a întoarce atenția de la tema de studiu impusă de profesor (model, natură statică, fragment anatomic) la tema care trebuie identificată (obiect din mediul înconjurător, din proximitate sau din realitatea vizuală extinsă) – astfel se realizează o nouă relaționare cu realitatea vizibilă.
- Momentul pe care îl traversăm este unul unic, complet fără precedent în istoria învățământului și a învățării. În mod paradoxal dificultățile întâmpinate atât de personalul didactic cât și de elevi sunt doar unul dintre aspectele acestui context, oportunitățile fiind de asemenea unice și fără precedent. Contactul cu mediul online este sincron cu modul în care aproape toate resursele culturale și științifice devin accesibile online, iar mediul virtual se dezvoltă în modalități și într-un ritm care impune o nouă abordare a procesului de învățare și comunicare, o abordare care trebuie să se concentreze pe fluiditate, adaptabilitate, și aplicabilitate. Mutarea în online a predării evidențiază și mai mult ponderea imaginii în procesul de comunicare și relaționare cu școala, cu lumea, cu mediul social. Astfel o concentrare asupra înțelegerii procesului de producere / generare a imaginii și a modului în care ea devine eficientă este cu atât mai necesară unei decodări corecte, complete și coerente a principalei legături cu mediul și cu expresia plastică.

- Avantajele unei astfel de re poziționări față de expresia artistică și personală în cadrul studiilor fundamentale (*studiul formelor în desen, culoare și volum, alături de studiul compoziției*) și a oricărei discipline vizuale sunt semnificative, față de alte specialități. Actul artistic – la nivel de creație dar și de studiu aprofundat - este de cele mai multe ori un demers care necesită concentrare și eliminare a surselor de distragere a atenției, astfel asupra studiului însuși suspendarea cursurilor în format fizic nu a avut efecte atât de nocive pe cât se pot identifica în cazul disciplinelor care implică accesul într-un laborator sau accesul la materiale sau instrumente greu sau imposibil de procurat acasă. În plus, expresia grafică și cea cromatică și mai nou cea volumetrică și elementele lor fundamentale de limbaj care stau la baza oricărei alte forme de expresie vizuală, inclusiv cele mai noi, au marele avantaj față de alte tehnici artistice că pot fi realizate atât pe suport material cât și cu instrumente digitale, întrucât linia, forma, valoarea sau culoarea își mențin expresivitatea indiferent de suport. Se identifică astfel noi oportunități pentru a crește performanța, datorită interesului fără precedent pentru cele mai noi tehnici de generare a imaginii, și gradul de motivație pentru însușirea limbajului plastic împreună cu inițierea în utilizarea tehnicilor artistice tradiționale. Contactul cu resursa online se poate traduce printr-o creștere a interesului pentru realizarea unei imagini – operă de artă, și de asemenea pentru aprecierea critică a operei de artă (compararea propriului punct de vedere cu părerile celorlalți).

Scop

- Recomandă modalități prin care se pot corecta decalajele inevitabile dintre programa de învățământ și predarea efectivă în anul precedent.
- Recomandă modalități prin care mutarea în online din perioada pandemiei poate fi valorificată pe viitor, în special în accesarea unor resurse educaționale, culturale, artistice – modele pentru desen, contextualizare a informației.
- Recomandă moduri prin care profesorii să exploateze la maximum interesul pe care îl au în mod spontan elevii pentru informația accesibilă online, pentru interacțiunea cu diverse platforme sociale, de joc, de procesare și comunicare a imaginii.
- Recomandă moduri în care profesorii să stimuleze un dialog cu imaginea compusă, exprimată în desen, culoare sau volum și cu tot instrumentarul său – de generare și de analiză.
- Recomandă modalități prin care disponibilitatea pentru o percepere a universului / metaversului virtual poate dialoga cu disponibilitatea pentru percepere a universului real, obiectiv, și pentru decodarea și transpunerea acestuia în limbaj plastic / vizual.
- Recomandă modalități pentru cunoașterea aprofundată, facilitată de vizitarea virtuală, a patrimoniului artistic național și universal.

Se recomandă

- Evaluarea dinamicii predare-învățare-evaluare din perioada de pandemie;
- Identificarea, analizarea și cuantificarea riscurilor în ceea ce privește accesibilitatea, continuitatea și eficiența procesului de învățare.
- Identificarea modului în care se poate maximiza beneficiul revenirii la școlarizarea față în față, în același timp pregătirea pentru menținerea legăturii cu mediul online

în cazul unei noi urgențe dar chiar și în afara unei amenințări epidemiologice, ca alternativă pentru comunicare, accesarea resurselor și teme pentru acasă.

- Concentrarea pe abordări, conținuturi și activități care să eficientizeze procesul de predare și învățare, restabilirea legăturii dintre materie și elev, remediarea pierderilor din învățare cauzate de suspendarea cursurilor și de absența resurselor în cazurile elevilor aflați în dificultate socio-economică și crearea de deschideri către modele și medii noi pentru studiu.
- Orientarea către identificarea unor modalități de a crea o legătură de continuitate și complementaritate între informația și resursele online și sistemul față în față, cu accent pe ameliorarea rupturii dintre cele două aspecte ale comunicării, accesului la informația vizuală și resursa educațională.
- Orientarea către o nouă înțelegere și legăturii dintre toate formele de expresie a desenului, de la cele mai tradiționale la cele mai noi, el rămânând astfel un instrument primar și esențial în realizarea oricărei lucrări de artă.

Explorarea legăturii aparent paradoxale dintre tehnici tradiționale de învățare: studiul după model, studiul după sculptura, arhitectura și pictura clasică, studiul după obiectul de muzeu, sunt dificil de aplicat în format fizic (datorită distanței, dificultății deplasării) dar ușor de aplicat în format online – majoritatea muzeelor și colecțiilor pun la dispoziția tuturor beneficiarilor tururi virtual gratuite sau imagini la rezoluție mare ale lucrărilor de artă emblematice

Aplicabilitate

- Aceste repere se prezintă ca recomandări, fără a avea un caracter obligatoriu sau prescriptiv. Profesorii vor stabili, funcție de context și propriul demers / plan / context, acțiunile necesare și oportune pentru a planifica, proiecta și desfășura procesul didactic în anul școlar 2020 - 2021, concentrându-se pe eficientizarea acestuia și pe identificarea celor mai eficiente metode de asigurare a unei continuități logice și a menținerii avantajelor legăturii care s-a creat cu resursa vizuală online. Se va urmări de asemenea identificarea celor mai potrivite metode pentru a corecta decalajele inevitabile produse de suspendarea cursurilor în anul școlar 2019 – 2020, fără a prejudicia obiectivele anului școlar 2021 - 2022. De asemenea fiecare profesor va stabili care este cel mai optim raport între tipul de resursă didactică tradițională și cele online, accesibile (în mod ideal) cu ușurință, tuturor, cu accent deosebit pe dialogul care se crează între diferitele domenii ale culturii vizuale.
- Se vor stabili cele mai eficiente moduri de continua studiul formelor în desen, culoare și volum precum și studiul compoziției, atât în cazul prezenței fizice la școală cât și în cazul formatului hybrid sau online.
- Se vor identifica modalități care să faciliteze și să favorizeze dialogul între instrumentarul imagistic elementar – linie, suprafață, culoare, compoziție etc și imaginea rezultată prin diferitele tehnici: tradiționale și digitale.

Repere metodologice

1. Repere pentru planificarea calendaristică pentru anul școlar 2021 - 2022

- Aprecierea unor eventuale probleme de învățare (inclusiv probleme de însușirea insuficientă a deprinderilor sau chiar însușirea defectuasă a acestora) în contextual întreruperii cursurilor „față în față” în martie 2020;
- Consultarea planificării calendaristice anterioare și sesizarea elementelor insuficient structurate în perioada de cursuri online sau neconsolidate;
- realizarea de conexiuni între componentele școlii online și a celei în format față în față.
- Identificarea avantajelor legăturii create cu mediul online și exploatarea pe viitor a accesibilității resurselor în format digital – tururi virtuale, ateliere interactive online, accesare nelimitată a colecțiilor muzeale și obiectivelor culturale, a conferințelor și studiilor, și nu în ultimul rând a modului fluid și direct în care se poate realiza comunicarea.
- Identificarea modului în care poate fi adusă în actualitate discuția despre analiza imaginii și a culturii vizuale.
- Identificarea modului în care poate fi structurat un dialog constructiv între tradiție și cele mai noi forme de manifestare a vizualului, atât ca instrumentar plastic cât și ca modalitate de expresie.
- Identificarea modului în care se poate dezvolta un dialog constructiv cu elevul, în care să fie asigurat un feed-back util în ceea ce privește așteptările acestuia în ceea ce privește relația dintre experiența practică și mediul online, în ce măsură explicația și exemplificarea pot fi susținute de resursa online.
- Identificarea modului în care se poate obține o aplicabilitate crescută a studiului formelor în desen, culoare, volum și a compoziției și a competențelor dobândite pentru a asigura o adaptabilitate crescută la cerințele noului context, inclusiv a noilor meserii și domenii de activitate profesională.

2. *Recomandări pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități*

Rezultatele evaluărilor inițiale vor sta la baza proiectării demersurilor didactice ulterioare. În plus, vor fi prezentate exemple care să faciliteze utilizarea în predare-învățare-evaluare a instrumentarului noilor tehnologii. Se va evalua modul în care s-au raportat la informația online atât profesorii cât și elevii și modul în care prin proiecte aplicative, de studiu, cercetare și interpretare a imaginii, se poate canaliza interesul elevului spre crearea unei legături cu diferitele aspecte ale culturii vizuale.

Exemple de tematici pot fi studiul naturii (natură statică, obiecte de diferite forme și materiale) spațiul (peisaj, spațiul stradal, spațiul locuirii), volumul (redare în diverse tehnici, inclusive digitale).

Exemple de activități sunt, pe lângă și complementar exercițiilor de generare și valorificare a elementelor de limbaj și a expresiei lor specifice – punct, linie, suprafață, valoare, a exercițiilor de compunere a suprafeței, de înțelegere și redare a proporțiilor, materialității, vizitarea online, în clasă sau individual, a unui obiectiv cultural (tur virtual, galerie de imagini) din țară sau străinătate; tur ghidat, atelier cu un specialist sau sesiune de lucru interactivă, online, la un muzeu; vizitarea virtuală, individual sau în grup a unor obiective turistice sau de importanță istorică, din țară sau străinătate; exerciții de contextualizare a imaginii digitale prezente / abundente pe rețelele de socializare în relație cu informația predată la atelier; exerciții de aplicare a instrumentarului specific studiului formelor în desen, culoare sau volum asupra imaginii

din mediile jocurilor online sau a imaginilor modificate prin filtre; organizarea unei expoziții de artă / catalog digital / eveniment de promovare cu lucrări de artă realizate de elevi; exerciții de redefinire a alfabetului vizual, în contextul celor mai noi mijloace de expresie; exerciții de redefinire a termenilor de bidimensional / tridimensional / timp real – în tehnici tradiționale și de modelare digitală a imaginii; exerciții de redefinire a termenilor și atribuțiilor spațiului plastic, pornind de la realitatea obiectivă (lumea formelor tridimensionale percepute atât în experiența direct cât și în cea mediată - și relațiile dintre acestea: suprapuneri, convergențe, divergențe.

Exemple de tematici pot fi spațiul (efectul spațial al culorii), volumul (redare în diverse tehnici, inclusive digitale), relația (diferențe, convergențe) dintre diversele sisteme de obținere și redare a culorii (ex CMYK – RGB), imagine statică în dialog cu video / reels, imagine emblematică în dialog cu ce înseamnă logo, gif și meme, comunicare prin culoare și relația dintre culoare și imagine / simbol / semnificație.

Exemple de activități sunt - pe lângă și complementar exercițiilor de obținere a culorilor, nuanțelor și tonurilor (amestecuri realizate fizic, amestecuri realizate digital), de studiu al teoriei constructive a culorii – contraste, de studiu al gamelor cromatice simple și complexe, de generare și compunere a suprafeței prin culoare, de înțelegere și redare a proporțiilor și materialității, exercițiilor de relaționare a culorii cu celelalte elemente de limbaj plastic, a exercițiilor de aplicare a teoriei culorilor și a scării tonale, trecute prin cele două valori de bază: albul și negrul.

Exemple de tematici pot fi, de asemenea, spațiul și relația sa cu volumul (relaționare a diverse tipuri de volum și obiect cu diverse tipuri de spațiu), relația (diferențe, convergențe) dintre diversele sisteme de obținere și redare a volumului (asamblare, modelare), relația dintre diferitele curente actuale transmediale sau conexe sculpturii – instalația, obiectul, media performative care pun accentul pe procesul realizării lucrării de artă. land-art, intervenție urbană, environment.

Exemple de activități sunt - pe lângă și complementar exercițiilor de obținere a formei, și a reliefului, de studiu al modului în care planul și volumul generează forma și relații spațiale, de studiu al formelor ronde-bosse, de generare și compunere a suprafeței prin tehnici specific modelajului, de înțelegere și redare a proporțiilor și materialității, exercițiilor de relaționare a spațiului și a volumelor, a plinului și a golului, exercițiilor de relaționare a volumului sculptural cu celelalte elemente de limbaj plastic și discipline ale culturii vizuale – urbanism, arhitectură, design de obiect, design vestimentar, scenografie, arte performative, monumente de for public și intervenții urbane - vizitarea online, în clasă sau individual, a unui obiectiv cultural (tur virtual, galerie de imagini) din țară sau străinătate; tur ghidat, atelier cu un specialist sau sesiune de lucru interactivă, online, la un muzeu.

Bibliografie

-Arnheim, Rudolf, *Arta și percepția vizuală*, Ed. Meridiane, București 1979

-Bartos, M.J., *Compoziția în pictură*, Ed. Polirom, Iași 2009.

- Berger, Rene, Artă și comunicare, Ed. Meridiane, București 1976.
- Dufrenne, Mikel, Fenomenologia experienței estetice, Ed. Meridiane, București 1976.
- Elsen, E. Albert, Temele artei, Ed. Meridiane, București 1983.
- Enăchescu, Constantin, Expresia plastică a personalității, Ed. Științifică, București 1975.
- Huyghe, Rene, Dialog cu vizibilul, Ed. Meridiane, București 1981.
- Huyghe, Rene, Puterea imaginii, Ed. Meridiane, București 1971.
- Knobler, Nathan, Dialogul vizual, Ed. Meridiane, București 1983.
- Lăzărescu, Liviu, Culoarea în artă, Ed. Polirom, Iași 2009.
- McLuhan, Marshall, mass-media sau mediul invizibil, Ed. Nemira, București 1997.
- Nanu, Adina, Vezi? Comunicarea prin imagine, Editura didactică și pedagogică, 2018
- Panofsky, Erwin, Artă și semnificație, Ed. Meridiane, București 1980.
- Piaget, Jean, Chomsky Noam, Teorii ale limbajului, teorii ale învățării, Ed. Politică, București 1988.

2. COREGRAFIE

Context

- Dificultățile generate de adaptarea la predarea și învățarea online și la utilizarea resurselor digitale.
- Conectarea constantă la mediul/ media digital în experiența cotidiană și în procesul de învățare în general dar și transferul în online a majorității resurselor cultural-artistice / educaționale, situație accentuată de contextul epidemiologic.
- Oportunitatea fără precedent generată de prezența interesului elevului pentru platformele și resursele educaționale și de comunicare online, interes care are potențialul de a anula, în premieră, distanța dintre sfera de preocupări personale și instrumentarul și conținutul didactic.

Momentul pe care îl traversăm este unul unic, complet și fără precedent în istoria învățământului și a învățării. În mod paradoxal dificultățile întâmpinate atât de personalul didactic cât și de elevi sunt doar unul dintre aspectele acestui context, oportunitățile fiind de asemenea unice și fără precedent. Contactul cu mediul online este sincron cu modul în care aproape toate resursele culturale și științifice devin accesibile online, iar mediul virtual se dezvoltă în modalități și într-un ritm care impune o nouă abordare a procesului de învățare și comunicare, o abordare care trebuie să se concentreze pe fluiditate, adaptabilitate, și aplicabilitate. Mutarea în online a predării evidențiază și mai mult ponderea imaginii în procesul de comunicare și relaționare cu școala, cu lumea, cu mediul social. Astfel o concentrare asupra înțelegerii mișcării din punctul de vedere a secvențelor prin care aceasta este generată devine eficientă și este cu atât mai necesară printr-o decodare corectă, completă și coerentă a principalei legături cu ansamblul.

Scop

- Recomandă modalități prin care se pot corecta decalajele inevitabile dintre programa de învățământ și predarea efectivă în anul precedent.
- Recomandă modalități prin care învățarea în on-line din perioada pandemiei poate fi valorificată pe viitor, în special în accesarea unor resurse educaționale, culturale, artistice.
- Recomandă moduri prin care profesorii să exploateze la maximum interesul pe care îl au în mod spontan elevii pentru informația accesibilă on-line, pentru interacțiunea cu diverse platforme sociale, cu diversitatea de procesare a limbajului coregrafic.
- Recomandă moduri în care profesorii să stimuleze un dialog motric imaginativ și concretizat, ca instrument inovator, în care aspectul digital să poată fi concretizat într-un rezultat durabil neafectat de criza sanitară.

- Se recomandă
- Evaluarea dinamicii predare-învățare-evaluare din perioada de pandemie;
- Identificarea, analizarea și cuantificarea riscurilor în ceea ce privește accesibilitatea, continuitatea și eficiența procesului de învățare.
- Concentrarea pe abordări, conținuturi și activități care să eficientizeze procesul de predare și învățare, restabilirea legăturii dintre materie și elev, remedierea pierderilor din învățare cauzate de suspendarea cursurilor și de absența resurselor în cazurile elevilor aflați în dificultate socio-economică.
- Orientarea către identificarea unor modalități de a recrea o legătură de continuitate și complementaritate între informația și resursele on-line și sistemul “față în față”, cu accent pe întregirea legăturii dintre cele două aspecte ale comunicării, accesului la informația vizuală și resursa educațională.
- Orientarea către o nouă înțelegere și comunicare a fundamentelor coregrafice ca axă predominantă în contextul actual.

Aplicabilitate

- Aceste reperi se prezintă ca recomandări, fără a avea un caracter obligatoriu sau prescriptiv. Profesorii vor stabili în funcție de context și propriul demers, acțiunile necesare și oportune pentru a planifica, proiecta și desfășura procesul didactic în anul școlar 2021 - 2022. Concentrându-se pe eficientizarea acestuia și pe identificarea celor mai propice metode de asigurare a unei continuități logice a avantajelor legăturii create cu resursa vizuală online, procesul de învățământ coregrafic se va alinia cu perspectivele educaționale prezente și viitoare.
- Se va urmări de asemenea identificarea celor mai potrivite metode pentru a corecta decalajele inevitabile produse de suspendarea cursurilor în anul școlar 2020 – 2021, fără prejudicierea obiectivelor anului școlar 2021 - 2022. De asemenea, fiecare profesor va stabili care este cel mai optim raport între tipul de resursă didactică tradițională și cel online, accesibil (în mod ideal) tuturor, cu accent deosebit pe dialogul care se crează între diferitele genuri de dans ale artei coregrafice.
- Se vor stabili cele mai eficiente moduri de aplicare a tehnicilor coregrafice într-un mod de actualizare pentru obținerea unor performanțe artistice. Se vor identifica modalități care să faciliteze și să favorizeze dialogul între instrumentarul imagistic elementar – linie, suprafață, culoare, compoziție, etc și imaginea rezultată prin diferitele tehnici tradiționale și digitale.

Reperi

1. *Repere pentru planificarea calendaristica pentru anul scolar 2021 – 2022*

- Aprecierea unor eventuale probleme de invatare in contextul intreruperii cursurilor „față în față” în martie 2020/ 2021;
- Consultarea planificării calendaristice anterioare și sesizarea elementelor insuficient structurate sau neconsolidate în perioada de cursuri online;
- Realizarea de conexiuni între componentele scolii online și a celei în format față în față;
- Identificarea avantajelor legăturii create cu mediul online și exploatarea pe viitor a accesibilității resurselor în format digital, tururi virtuale, ateliere creative, interactive online, accesarea nelimitată a spectacolelor / performance-urile coregrafice naționale și internaționale, a conferințelor și studiului modului fluid și direct în care se poate realiza comunicarea;
- Identificarea modului în care arta coregrafică poate fi corelată cu prezentul.

2. *Recomandări pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități*

- Rezultatele evaluărilor inițiale vor sta la baza proiectării demersurilor didactice ulterioare. În plus, vor fi prezentate exemple care să faciliteze utilizarea în predare-învățare-evaluare a instrumentarului noilor tehnologii. Sunt promovate exemple de activități de învățare și pentru elevii din medii și grupuri dezavantajate, cu statut socio-economic scăzut, care nu au fost beneficiarii învățării la distanță.
- În cadrul orelor “față în față”, de exemplu, se poate remedia inclusiv decalajul celor care nu au putut beneficia de accesul la resursele online, un avantaj major fiind acela că mediul online, media-social și fluența în navigarea pe toate platformele de acest tip, constituie pentru toate categoriile de elevi un scop și o motivație în sine.
- Se va evalua modul în care s-au raportat la informația online atât profesorii cât și elevii și aspectul prin care, proiectele aplicative, de cercetare și interpretare a artei coregrafice vor canaliza interesul elevului spre crearea conexiunilor cu diferitele discipline studiate.
- Exemple de activități sunt – accesarea online, în clasă sau individual a unui obiectiv cultural (spectacol, tehnica de lucru sau antrenament a altor școli de renume) din țară sau din străinătate, workshop cu un specialist sau sesiune de lucru interactivă, online, exerciții de tehnică coregrafică reprezentative în relație cu informațiile predate la clasă, exerciții de identificare a principalelor teme din spectacolele emblematice existente în istoria baletului / dansului la nivel național și internațional, exerciții de aplicabilitate în tehnica de improvizație.

3. ARTA ACTORULUI [CURRICULUM DIFERENȚIAT]

Filiera vocațională, Profil artistic, Specializarea: Artă actorului

CUPRINS

I. Scop

II. Premise

III. Context

IV. Planificarea calendaristică, Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anii anteriori și Recomandări pentru construirea noilor achiziții

V. Repere metodologice

VI. Aplicabilitatea reperelor metodologice

VII. Recomandări și măsuri

VIII. Bibliografie

I.Scop

Elaborarea reperelor metodologice are ca scop sprijinirea profesorilor în aplicarea, la nivelul anului școlar 2020-2021, a programelor școlare de clasa a IX-a, pentru disciplina *Arta actorului*, pentru elevii care au absolvit clasa a VIII-a în anul școlar 2019-2020.

Momentul pe care îl traversăm este unul unic, complet fără precedent în istoria învățământului și a învățării. În mod paradoxal dificultățile întâmpinate atât de personalul didactic, cât și de elevi sunt doar unul dintre aspectele acestui context pandemic, oportunitățile fiind de asemenea unice și fără precedent.

Mutarea în online și utilizarea noilor tehnologii în activitățile de predare-învățare-evaluare evidențiază și mai mult ponderea imaginii în procesul de comunicare și relaționare cu școala, cu lumea și cu mediul social, motiv care i-a determinat pe profesori să regândească procesul didactic în maniera de a-l face compatibil cu noua modalitate de comunicare facilitată de platformele digitale, fiind necesare identificări pentru nevoile și practicile elevilor care nu au beneficiat de activități organizate de profesori pe perioada suspendării cursurilor, cât și pentru a identifica modele funcționale prin care părinții sau alte resurse din comunitatea locală, pot contribui la realizarea educației în astfel de perioade.

II. Premise

- Conform programei școlare în vigoare pentru disciplina *Arta actorului* centrată pe :

1. Competențe generale (a. Aplicarea și utilizarea caracteristicilor propriei personalități a principiilor *Artei actorului* în situații diverse; b. Exprimarea opiniilor civice în crearea de scenarii dramatice sau dramatizarea unor texte literare), Competențe specifice (a. Exersarea atenției, a concentrării, a memoriei, a coordonării, a promptitudinii, a imaginației, a sincronizării, prin jocuri simple; b. Formularea de scenarii de teatru inspirate din situații reale de viață sau dramatizarea unor texte literare) și Conținuturi (a. Jocuri teatrale simple și exerciții de improvizație lucrate individual și în echipă; b. Utilizarea metodelor de scriere creativă și dramatizare a textelor literare pentru elaborarea textelor dramatice).

2. Profilul absolventului secției de *Arta actorului*, după cei 4 ani de studiu, ne prezintă beneficiarul abilităților dobândite în dezvoltarea personală: creativitate și simț artistic; dicție și memorare; comunicare clară verbală și non-verbală; ascultare indicațiilor; lucrul în echipă; organizarea și gestionarea timpului prin lucrul individual și în echipă într-un mediu dinamic; automotivat și autodisciplinat; coordonare motorie și rezistență fizică.

În urma susținerii examenului de certificare a competențelor profesionale, absolventul secției de *Arta actorului*, poate avea în continuare ca și în prezent, calificarea de *Instructor de teatru*, cu posibilitatea de a putea profesa cu studii medii (conform CAEN: 85=Învățământ: 851-Învățământ preșcolar, 852- Învățământ primar, 8551- Învățământ recreativ –*Animator de timp liber*, 8552- Învățământ în domeniul cultural: teatru- *Instructor de teatru*, 8559- Alte forme de învățământ n.c.a., 900=Activități de creație și interpretare artistică, 9001-Activități de interpretare artistică(spectacole)-*Organizator de spectacol*, 9002-Activități suport pentru

interpretare artistică (spectacol)-*Referent artistic, Regizor de scenă/Regizor tehnic, Secretar de platou, Sufleur, Recuziter, Garderobier, Peruchier, Manipulant décor*, 9003- Activități de creație artistică-*Interpret, Prezentator, Crainic, Comentator, Speaker*, 9004-Activitate de gestionare a sălilor de spectacol-*Plasator, Supraveghetor sală*, 9329-Alte activități recreative și distractive n.c.a., 9321- Bâlciuri și parcuri de distracții)

Profesorul care predă disciplina *Arta actorului* are libertatea contextualizării programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare specializată personalizată, conducând la o diversitate a abordării programei.(elaborarea planificării calendaristice și proiectarea unităților de învățare în funcție de contextual generat de clasa de elevi, iar orice achiziție depistată a fi insuficient structurată la începutul clasei a IX-a, să fie consolidată printr-o abordare care reconectează competența specifică încă neasimilată anterior de elevi, la curriculumul în curs).

III.Context

- Dificultățile generate de adaptarea la predarea și învățarea online și la utilizarea resurselor digitale.
- Prezența instrumentelor digitale în procesul de predare învățare-evaluare în online a majorității resurselor culturale / educaționale, pe care situația accentuată de urgență epidemiologică o impune.
- Oportunitatea generată de prezența interesului elevului pentru platformele și resursele educaționale și de comunicare online, interes care are potențialul de a anula, în premieră, distanța dintre sfera de preocupări personale și instrumentarul și conținutul didactic (distanță sensibilă și greu de depășit atât de elevi, cât și de profesori în cazul studiului obiectului disciplinei *Arta actorului*, inaccesibil ca distanță și lucru din participare direct în cea online). Elevii cu rezultate școlare bune și foarte bune au o obișnuință de a învăța, ei fiind pregătiți să lucreze și să se dezvolte și în spațiul online, comparativ cu elevii cu rezultate medii și slabe la învățătură, care au și ei acces la tehnologie, dar sunt mai puțin pregătiți să o folosească în scopul învățării.

Dacă pentru elevii cu rezultate bune și foarte bune aderența la modul de învățare cu ajutorul tehnologiei este una de lungă durată (aceștia dispunând de un cod tehnologic elaborat) pentru elevii cu rezultate școlare medii și slabe acest lucru este mai dificil (ei dispunând de un anumit tip de cod tehnologic restrâns, bazat în special pe utilizarea tehnologiei pentru scopuri de socializare și entertainment), din acest punct de vedere, școala ar trebui să se implice în continuare și mai mult în diminuarea acestei diferențe.

- Contactul cu mediul online este sincron cu modul în care aproape toate resursele culturale și științifice devin accesibile online, iar mediul virtual se dezvoltă în modalități și într-un ritm

care impune o nouă abordare a procesului de învățare și comunicare, o abordare care trebuie să se concentreze pe fluiditate, adaptabilitate și aplicabilitate. Astfel, o concentrare asupra înțelegerii jocului teatral, al spectacolului de teatru din punctul de vedere a modalităților prin care acestea sunt generate, devine eficientă și este cu atât mai necesară unei decodări corecte, complete și coerente a principalei legături cu mediul înconjurător și social, imaginea care se comunică pe sine și își transmite conținutul devine, la nivel cotidian, principalul instrument de expresie personală. Atât pentru profesori, cât și pentru elevi este important că transformarea contextului pandemic, a modificat procesul de educație artistică, specializarea *Arta actorului* din formula directă în cea online, unde toți participanții profesor-elevi generează conținut, iar acest conținut este în primul rând imagine artistică.

- Competențele digitale dobândite de profesori în această perioadă sunt achiziții utile pentru activitatea didactică viitoare, astfel procesul de predare-învățare-evaluare poate fi desfășurat pe: platforme de învățare online (Google classroom, Moodle, Microsoft Teams, Edmodo, Learningapps etc.); mijloace de comunicare cu elevul/elevii (Whatsapp, Email, Facebook/Messenger etc.); prin aplicații online pentru comunicare cu scop de învățare (Kahoot, Padlet, Lvresq etc.); de comunicare colaborativă (Meet, Skype, Zoom etc.) și resurse educaționale deschise RED, constituie un mecanism de colectare și de validare a resurselor educaționale deschise elaborate de cadre didactice, specialiști din mediul academic sau privat, resurse care să fie puse gratuit la dispoziția cadrelor didactice, elevilor, părinților.

- Centrarea pe calitate sunt recomandări care să promoveze și să susțină calitatea procesului didactic, progresul autentic, interacțiunea și implicarea elevilor – și nu utilizarea unor platforme și instrumente digitale. Mai mult decât orice, trebuie eliminat în acest context pandemic riscul centrării pe tehnologie și al utilizării improprii, disproporționate în raport cu rezultatele așteptate ale învățării. Ar trebui evitate recomandările de utilizare a instrumentelor tehnologice, fără indicarea clară a cadrelor în care acel instrument tehnologic este eficient din punct de vedere didactic. Trebuie reamintite reperele pedagogice ale funcționării procesului de educație. Este de preferat pentru profesorul de *Arta actorului*, să se reorienteze către rolul programelor școlare în a (re)organiza un parcurs de învățare, în a distinge ce e necesar, ce e util și ce poate fi evitat din multitudinea de materiale auxiliare și de sugestii de utilizare a diverselor resurse.

IV. Planificarea calendaristică, Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anii anteriori și Recomandări pentru construirea noilor achiziții

Realizarea planificării calendaristice pentru clasa a IX-a în anul școlar 2020-2021, la disciplina *Arta actorului*, se va face plecând de la estimarea achizițiilor elevilor la finalul clasei a VIII-a.

- Consultarea programelor curriculare pentru învățământul gimnazial parcurs deja de elevi,

(în special pentru disciplina: Lb. și literatură română, Istorie, Geografie, Biologie, Ed. Vizuală, Ed. Muzicală, Ed. Fizică și sport etc.)

- Testarea/ Evaluare inițială orală și scrisă a elevilor pe baza Interviului, testare scrisă, probe

de evaluare practică etc. prin care profesorul poate anticipa și identifica discontinuități între achizițiile potențiale la sfârșitul clasei a VIII-a și cele așteptate la nivelul clasei a IX-a.

- Realizarea unei noi planificări de specialitate în funcție de rezultatele testării/evaluării inițiale, se va face prin reperle metodologice care vor propune modalități de sprijin pentru profesorul de *Arta actorului* pentru nivelul de achiziții existente și pentru structura componentelor încă neasimilate și identificate la elevi, prin activități specifice specializării

(jocuri teatrale și exerciții de improvizație) de tip remedial, incluse în planificarea anuală și semestrială.

- Elaborarea unor seturi de sarcini de evaluare adaptate pe niveluri (minim, mediu, ridicat)

care vizează competențele generale și specifice disciplinei *Arta actorului*, având rolul de a fundamenta programa și pe baza activităților de învățare remedială, centrare pe competențe și conținuturi.

V. Repere metodologice

1. Repere pentru planificarea calendaristică pentru anul școlar 2020 – 2021:

- aprecierea unor eventuale probleme de învățare în contextul întreruperii cursurilor „față în față”, pe parcursul anilor școlari: 2018-2019 (martie 2019) și 2019-2020 ;
- consultarea planificării calendaristice anterioare și sesizarea elementelor insuficient structurate în perioada de cursuri online sau neconsolidate;
- realizarea de conexiuni între componentele școlii online și a celei în format față în față.
- identificarea avantajelor legăturii create cu mediul online și exploatarea pe viitor a accesibilității resurselor în format digital: vizionări de spectacole de teatru, teatru dans, operă, balet, circ etc, ecranizări după titluri de piese de teatru și texte din literatura românească și universale, ateliere interactive etc.

2. Recomandări pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități:

- Rezultatele evaluărilor inițiale vor sta la baza proiectării demersurilor didactice ulterioare. În plus, vor fi prezentate exemple care să faciliteze utilizarea în predare-învățare-evaluare a instrumentarului noilor tehnologii. Sunt promovate exemple de activități de învățare pentru elevii din medii și grupuri dezavantajate, cu statut socio-economic scăzut sau cu nivel educațional al părinților scăzut, care nu au au fost beneficiarii învățării la distanță.

- În cadrul orelor față în față, de exemplu, se poate remedia inclusiv decalajul tehnologic al celor care nu au putut beneficia de accesul la resursele online, un avantaj major fiind că mediul online, media sociale și fluența în navigarea pe toate platformele de acest tip contituie pentru toate categoriile de elevi un scop și o motivație în sine, și de asemenea prin natura lor sunt ușor de asimilat.

- Se va evalua modul în care s-au raportat la informația online atât profesorii, cât și elevii și modul în care prin jocuri teatrale, exerciții teatrale și lecturarea de texte dramatice din istoria teatrului universal și românesc, scrierea și dramatizarea de scenarii de teatru, studiul textului scris în vers (fabula) și în proză (povestirea), vizionarea de creații teatrale și cinematografice pe suport DVD sau pe platforma Google după titluri de piese de teatru și texte din literatura românească și universală, se poate canalize interesul elevului spre crearea unei legături cu diferitele aspecte ale culturii teatrale.

- Exemple de activități sunt sugerate în bibliografia prezentată în acest material: jocuri teatrale și exerciții de improvizație (Viola Spolin- *Improvizație pentru teatru* Bogdana Darie- *Jocuri teatrale de la A la Z*, Romina Boldășu- *Despre expresivitate corporală în arta actorului*, Bogdana Darie - *Curs de arta actorului*), scrierea și dramatizarea de scenarii de teatru (scrierea și dramatizarea de scenarii de teatru(Radu Apostol- *Teatru ca metodă. Teatru educational și Teatru social*, Mihaela Bors-*Teatru forum-. Perspective asupra rolului teatrului în raport cu societatea*), atelier cu un specialist (Mihaela Bețiu- *Elemente de analiză a procesului scenic*), studiul textului scris în vers și proză: fabula și povestirea (Bogdana Darie- *Basme și povești românești. Dramatizări pentru copii și adolescent și Arta teatrului pentru liceeni*), vizionarea online sau pe suport DVD de piese de teatru și ecranizări cinematografice după texte din dramaturgia și literatura românească și universală, ce urmează a fi studiate la disciplina de specialitate teoretică *Istoria teatrului universal și românesc*.

VI. Aplicabilitatea reperelor metodologice

Aceste repere se doresc a fi recomandări, fără a avea un caracter obligatoriu sau

Prescriptive, profesorii vor stabili în funcție de context și propriul demers/plan/context, acțiunile

necesare și oportune pentru a planifica, proiecta și desfășura procesul didactic în anul școlar 2020-2021, concentrându-se pe eficientizarea și pe identificarea celor mai eficiente metode de asigurare a unei continuități logice a avantajelor legăturii care s-a creat cu resursa online.

Se va urmări identificarea celor mai potrivite metode pentru a corecta decalajele

inevitabile produse de suspendarea cursurilor în anul școlar 2019-2020, fără a prejudicia țintele anului școlar 2020-2021.

Fiecare profesor va stabili care este cel mai optim raport între tipul de resursă didactică tradițională și cel online, accesibil (în mod ideal) cu ușurință, tuturor, cu accent deosebit pe dialogul care se crează între diferitele domenii ale culturii teatrale.

VII.Recomandări și măsuri

Recomandările și măsurile se vor baza pe reperele metodologice care vor avea ca scop să faciliteze utilizarea procesului de predare-învățare-evaluare, atât în formula directă(față-n față), cât și în formula online, fiind modalități prin care se pot corecta decalajele inevitabile dintre programa de învățământ și predarea efectivă în anul precedent și anume:

- modalități prin care mutarea în online din perioada pandemiei poate fi valorificată pe viitor, în special în accesarea unor resurse educaționale, culturale, artistice.
- moduri prin care profesorii să exploateze la maximum interesul pe care îl au în mod spontan elevii pentru informația accesibilă online, pentru interacțiunea cu diverse platforme sociale, de joc, de procesare a sunetului și a imaginii etc.

- moduri în care profesorii să stimuleze un dialog cu imaginea și cu tot instrumentarul său,

de generare și de analiză.

- evaluarea dinamicii predare-învățare-evaluare din perioada de pandemie;
- identificarea, analizarea și cuantificarea a riscurilor în ceea ce privește accesibilitatea, continuitatea și eficiența procesului de învățare.

- concentrarea pe abordări, conținuturi și activități care să eficientizeze procesul de predare- învățare-evaluare, restabilirea legăturii dintre materie și elev, remediarea pierderilor din învățare cauzate de suspendarea cursurilor și de absența resurselor în cazurile elevilor aflați în dificultate socio-eeconomică.

- orientarea către identificarea unor modalități de a crea o legătură de continuitate și complementaritate între informația și resursele online și sistemul față în față, cu accent pe ameliorarea rupturii dintre cele două aspecte ale comunicării, accesului la informația primită și feed-back-ul în participare directă, cât și online și resursa educațională.

- școala trebuie să se implice mai mult în diminuarea acestei discrepanțe (dându-le mai des

elevilor teme care implică utilizarea tehnologiei), prin educația online „la distanță” mai degrabă se poate orienta procesul de auto-învățare la elevi, se pot discuta consemne de lucru pentru acasă, se pot administra testări, discuții, evaluări și auto-evaluări etc. decât să se realizeze predarea, în adevăratul sens al cuvântului, a unor cunoștințe inedite, de procesare sau aplicare a teoriei în raport cu practica etc.;

- informatizarea „generalistă” a educației, prin formarea unor competențe digitale de primă

instanță, nu este suficientă pentru instaurarea unei formări virtuale, fiind necesare transformări la nivel de formare prin focalizări pentru context gândite explicit în acest sens;

- suspendarea întâlnirilor față-în-față oferă posibilitatea profesorilor și elevilor să

se concentreze în mai mare măsură pe rezumativ, pe esențial, pe structuri sau integrări de cunoștințe, decât pe conținuturi și elemente periferice și exemplificări;

- învățământul online încearcă să acopere dimensiunea instructivă a formării, având mai puține virtuți de educare și structurare a personalității, respectiv de formare a comportamentelor, atitudinilor, valorilor, iar în percepția profesorilor, poate genera și efecte negative, în sensul

că potențează fenomenul violenței psihologice dintre elevi ce se mută semnificativ din spațiul real către cel virtual, se poate conduce la accentuarea decalajelor și la o nouă distribuire a capitalului cultural pe axele urban-rural, elevi cu rezultate bune, elevi cu rezultate slabe la învățătură, mediu familial favorizant, mediu familial nefavorizant din punct de vedere al învățării autentice etc.;

- învățământul online poate exclude categorii de elevi – cum ar fi copiii cu nevoi speciale, cu dificultăți de învățare, ne-școlarizați, abandonati etc.;

- nu întreaga populație școlară dispune de tehnologia necesară, de accesul la sursele ce girează educația pe baza noilor tehnologii și de abilitățile de uzanță respective și în plus, sistemul informatic național sau european poate deveni inoperant, supraîncărcat, apărând riscul încetărilor sau blocajelor conectivităților;

- învățarea virtuală devine mai costisitoare financiar din perspectiva pregătirii și livrării acesteia, de către profesor, din perspectivă proiectivă, tehnică, didactică;

- profesorii sugerează că pregătirea lor trebuie orientată în viitor nu numai spre conținuturile de învățare, ci și spre noile tehnologii în perspectiva integrării

acestora, în cunoștință de cauză și cu folos, în procesul de învățare, cerându-se mai multă auto-responsabilizare, inventivitate și curaj decizional pentru a identifica soluții convenabile, în raport cu situațiile date, până la a primi de la factorii decidenți răspunsuri sau căi de intervenție didactică;

- profesorii trebuie să aibă mai multă încredere în propriile competențe pedagogice și în valoarea acestora pentru proiectarea activităților de învățare-predare-evaluare la distanță (exemplu: revizuirea planificării în funcție de nivelul propriei grupe/clasă și posibilitățile elevilor ; centrarea pe esențial, pe aspectele semnificative din curriculumul prescris; realizarea unei distincții între ceea ce se poate face online și ceea ce rămâne de făcut

în sala de clasă ; pentru fiecare situație educativă, estimarea și precizarea duratei ; evidențierea competențelor specifice vizate/ asocierea unor obiective educaționale precise ; oferirea de suport și indicații complete pentru realizarea sarcinilor de lucru, clarificarea și precizarea manierei de comunicare de către elevi a rezultatului sau produsului activității și feedback pentru temele trimise.

VIII.Bibliografie

1. Apostol, Radu, *Teatru ca metodă. Teatru educațional*, UNATC Press, București, 2018-
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Teatru_ca_metoda_Teatru_educational.pdf
2. Apostol, Radu, *Teatru social. Perspective asupra rolului teatrului în raport cu societatea*, UNATC Press, București, 2018 -
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Radu_Apostol_Teatru_social.pdf
3. Bețiu, Mihaela, *Elemente de analiză a procesului scenic*, UNATC Press, București, 2018 -
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Mihaela_Betiu_elemente_de_analiza.pdf
4. Boldășu, Romina, *Despre expresivitate corporală în arta actorului*, UNATC Press, 2019
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Romina_Boldasu_Despre_expresivitate_corporala_in_arta_actorului.pdf
5. Bors, Octavia Mihaela, *Teatru forum. Ghid*, București, 2017,
https://www.anpcdefp.ro/library/Rapoarte%20C8%99i%20analize/Ghiduri_CONNECTOR_2017/Ghid%20Teatru%20Forum_RO.pdf
6. Burlacu I., Banu G., Carabin G., Cojar I., Fredanov B., Marcus S., Mărgineanu I., Stan S., Vasilescu P., *Arta actorului, vol.II*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1972
7. Ciocșirescu, Thomas, *Curs de vorbire pentru actori și formatori*, București, UNATC Press, 2017 -
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Thomas_Ciocsirescu_Curs_de_vorbire.pdf
8. Ciocșirescu, Thomas, *Cuvântul în arta teatrului*, UNATC Press, București, 2018 -
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Thomas_Ciocsirescu_Cuvantul_in_arta_teatrului.pdf
9. Darie, Bogdana (coord.), *Basme și povești românești. Dramatizări pentru copii și adolescenți*, UNATC Press, București, 2019
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/bogdana_darie.pdf
10. Darie, Bogdana, *Curs de arta actorului*, UNATC Press, București, 2015
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Curs_de_arta_actorului.pdf
11. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea, *Jocuri teatrale de la A la Z*, UNATC Press, București, 2018

12. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea, *Arta teatrului pentru liceeni*, UNATCPress, București, 2017
13. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea, *Jocuri teatrale. Manual pentru clasele V-VIII*, UNATCPress, București, 2016
[https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Jocuri_teatrale_Manual_pentru_clasele V-VIII](https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Jocuri_teatrale_Manual_pentru_clasele_V-VIII)
14. Dimiu M, Loghin G.D., Marcus S, Neacșu G., Moisescu V., Neveanu-Popescu P., *Arta actorului, vol.I*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1970
15. Gîlea, Marius, *Despre improvizație*, UNATCPress, 2018
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/MariusGilea_despre_improviatie.pdf
16. Gîlea, Marius, *Primii pași în arta actorului: curs practic*, București, UNATC Press, 2017
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/curs_Marius_Gilea-Primii_pasi_in_arta_actorului.pdf
17. Jianu, Magda; Jicman, Andreea; Sehlanec, Romina; Trifan, Bianca; Bădoi, Victor, *Gramatica prin jocuri teatrale*, UNATC Press, București, 2018 -
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Gramatica_prin_jocuri_teatrale_ebook.pdf
18. Lucaci, Liviu, *Nașterea actorului*, UNATC Press, București, 2017
19. Muscalu, Dragoș, *Improv. Noțiuni de bază și exerciții*, UNATC Press, 2019 -
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Dragos_Muscalu_Improv.pdf
20. Popa, Camelia (coord.), *Managementul grupului în pedagogia teatrală și cinematografică*, UNATCPress, 2019
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/camelia_popa.pdf
21. Popa, Camelia, *Noțiuni de psihologia educației și managementul clasei de elevi*, UNATC Press, București, 2017 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/CameliaPopa-Notiuni_de_Psihologia_Educatiei.pdf
22. Spolin, Viola, *Improvizație pentru teatru*, ediția 1999, UNATC Press, București, 2008
- <https://cuvintepresate.files.wordpress.com/2012/11/improvisation-for-the-theatre-viola-spolin.pdf>
23. Stanislavski, Konstantin Sergheevici, *Munca actorului cu sine însuși*, vol. 1 și 2, Nemira, București, 2018/2014
24. Scutariu, Irina, *Expresivitate în rostirea scenică, culegere de exerciții pentru obiectul vorbirii scenice*, Ed. Artes, Iași, 2011.
25. Stan, Sandina, *Arta vorbirii scenice*, Ed, Didactică și Pedagogice, București,
26. xxx *UNATC Journal of Drama Teaching*, UNATC Press, revistă de pedagogie teatrală,
<https://unatcjournalofdramateaching.wordpress.com/>

27. Darie Bogdana, Popa Camelia, Suciu Rotariu Dana, Boldășu Romina, Jicman Andreea, Bădoi Victor, *Grup de lucru –Programă CDȘ "Laboratorul de teatru" pentru clasele X-XI*, UNATC, București, 2020.

4. EDUCAȚIE VIZUALĂ (EDUCAȚIE PLASTICĂ)

Context

- Dificultățile generate de adaptarea la predarea și învățarea online și la utilizarea surselor digitale.
- Prezența din ce în ce mai acuzată a media digitale în experiența cotidiană și în procesul de învățare în general și mutarea în online a majorității resurselor culturale/educaționale, situație accentuată de urgența epidemiologică.
- Oportunitatea fără precedent generată de prezența interesului elevului pentru platformele și resursele educaționale și de comunicare online, interes care are potențialul de a anula, în premieră, distanța dintre sfera de preocupări personale și instrumentarul și conținutul didactic (distanță sensibilă și greu de depășit în cazul obiectului de artă inaccesibil ca distanță sau a cărții tipărite).
- Oportunitatea de a crea legături între studiul imaginii, ca element central și dominant al culturii actuale, și domenii de interes major pentru elevi – noile tehnologii, mediul virtual, noile tendințe de exprimare și comunicare personală accentuate progresiv de prezența tot mai pregnantă a rețelelor de comunicare în viața de zi cu zi.

Momentul pe care îl traversăm este unul unic, complet fără precedent în istoria învățământului și a învățării. În mod paradoxal dificultățile întâmpinate atât de personalul didactic cât și de elevi sunt doar unul dintre aspectele acestui context, oportunitățile fiind de asemenea unice și fără precedent. Contactul cu mediul online este sincron cu modul în care aproape toate resursele culturale și științifice devin accesibile online, iar mediul virtual se dezvoltă în modalități și într-un ritm care impune o nouă abordare a procesului de învățare și comunicare, o abordare care trebuie să se concentreze pe fluiditate, adaptabilitate, și aplicabilitate. Mutarea în online a predării evidențiază și mai mult ponderea imaginii în procesul de comunicare și relaționare cu școala, cu lumea, cu mediul social. Astfel o concentrare asupra înțelegerii imaginii din punctul de vedere a modalităților prin care aceasta este generată și devine eficientă este cu atât mai necesară unei decodări corecte, complete și coerente a principalei legături cu mediul. În plus, dacă nu toți consumatorii de produs artistic și cultural în format tradițional devin producători de imagine, se poate afirma că transformarea fundamentală a contextului a modificat tocmai acest lucru, prin aceea că mediul online este unul interactiv, în timp real, în care toți participanții generează în mod constant conținut, iar acest conținut este în primul rând imagine. Instagram, tik tok, nenumăratele aplicații prin care se generează și editează imagine, fotografie, imaginea care se comunică pe sine și își transmite conținutul devine, la nivel cotidian, principalul instrument de expresie personală.

Scop

- Recomandă modalități prin care se pot corecta decalajele inevitabile dintre programa de învățământ și predarea efectivă în anul precedent.
- Recomandă modalități prin care mutarea în online din perioada pandemiei poate fi valorificată pe viitor, în special în accesarea unor resurse educaționale, culturale, artistice.
- Recomandă moduri prin care profesorii să exploateze la maximum interesul pe care îl au în mod spontan elevii pentru informația accesibilă online, pentru interacțiunea cu diverse platforme sociale, de joc, de procesarea imaginii.
- Recomandă moduri în care profesorii să stimuleze un dialog cu imaginea și cu tot instrumentarul său – de generare și de analiză.

Se recomandă

- Evaluarea dinamicii predare-învățare-evaluare din perioada de pandemie;
- Identificarea, analizarea și cuantificarea riscurilor în ceea ce privește accesibilitatea, continuitatea și eficiența procesului de învățare.
- Identificarea modului în care se poate maximiza beneficiul revenirii la școlarizarea față în față, în același timp pregătirea pentru menținerea legăturii cu mediul online în cazul unei noi urgențe dar chiar și în afara unei amenințări epidemiologice, ca alternativă pentru comunicare, accesarea resurselor și teme pentru acasă.
- Concentrarea pe abordări, conținuturi și activități care să eficientizeze procesul de predare și învățare, restabilirea legăturii dintre materie și elev, remedierea pierderilor din învățare cauzate de suspendarea cursurilor și de absența resurselor în cazurile elevilor aflați în dificultate socio-eeconomică.
- Orientarea către identificarea unor modalități de a crea o legătură de continuitate și complementaritate între informația și resursele online și sistemul față în față, cu accent pe ameliorarea rupturii dintre cele două aspecte ale comunicării, accesului la informația vizuală și resursa educațională.
- Orientarea către o nouă înțelegere și comunicare a imaginii ca predominant în contextul actual, imagine care devine astfel un instrument primar și esențial.

Aplicabilitate

- Aceste repere se prezintă ca recomandări, fără a avea un caracter obligatoriu sau prescriptiv. Profesorii vor stabili, funcție de context și propriul demers/ plan/context, acțiunile necesare și oportune pentru a planifica, proiecta și desfășura procesul didactic în anul școlar 2020 - 2021, concentrându-se pe eficientizarea acestuia și pe identificarea celor mai eficiente metode de asigurare a unei continuități logice și a menținerii avantajelor legăturii care s-a creat cu resursa vizuală online. Se va urmări de asemenea identificarea celor mai potrivite metode pentru a corecta decalajele inevitabile produse

de suspendarea cursurilor în anul școlar 2019 – 2020, fără a prejudicial obiectivele anului școlar 2021 - 2022. De asemenea fiecare profesor va stabili care este cel mai optim raport între tipul de resursă didactică tradițională și cele online, accesibile (în mod ideal) cu ușurință, tuturor, cu accent deosebit pe dialogul care se crează între diferitele domenii ale culturii vizuale.

- Se vor stabili cele mai eficiente moduri de a aplica analiza imaginii într-un mod care să o aducă în actualitate, ca instrument pentru decodarea realității vizibile – fizice, cultural, virtuale. Un bun ghid poate fi publicația VEZI?/ Comunicare prin imagine a Adinei Nanu, Editura Didactică și Pedagogică, 2018, publicație care oferă un nou mod de relaționare cu imaginea și elementele sale, în contextual mai general al noțiunilor de istoria artelor, de limbaj plastic etc, fără a pune accent atât pe cantitatea informației cât pe legăturile logice care se crează între toate aspectele vizualului. Se vor identifica modalități care să faciliteze și să favorizeze dialogul între instrumentarul imagistic elementar – linie, suprafață, culoare, compoziție etc și imaginea rezultată prin diferitele tehnici: tradiționale și digitale.

Repere metodologice

1. Repere pentru planificarea calendaristică pentru anul școlar 2021 - 2022

- Aprecierea unor eventuale probleme de învățare în contextual întreruperii cursurilor „față în față” în martie 2020;
- Consultarea planificării calendaristice anterioare și sesizarea elementelor insuficient structurate în perioada de cursuri online sau neconsolidate;
- realizarea de conexiuni între componentele școlii online și a celei în format față în față;
- Identificarea avantajelor legăturii create cu mediul online și exploatarea pe viitor a accesibilității resurselor în format digital – tururi virtuale, ateliere interactive online, accesare nelimitată a colecțiilor muzeale și obiectivelor culturale, a conferințelor și studiilor, și nu în ultimul rând a modului fluid și direct în care se poate realiza comunicarea;
- Identificarea modului în care poate fi adusă în actualitate discuția despre analiza imaginii și a culturii vizuale;
- Identificarea modului în care poate fi structurat un dialog constructiv între tradiție și cele mai noi forme de manifestare a vizualului, atât ca instrumentar plastic cât și ca modalitate de expresie.

2. Recomandări pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități

Rezultatele evaluărilor inițiale vor sta la baza proiectării demersurilor didactice ulterioare. În plus, vor fi prezentate exemple care să faciliteze utilizarea în predare-învățare-evaluare a instrumentarului noilor tehnologii. Sunt promovate exemple de activități de învățare și pentru elevii din medii și grupuri dezavantajate, cu statut socio-economic scăzut sau cu nivel educațional al părinților scăzut, care nu au au fost beneficiarii învățării la distanță. În cadrul

orelor față în față, de exemplu, se poate remedia inclusive decalajul tehnologic al celor care nu au putut beneficia de accesul la resursele online, un avantaj major fiind acela că mediul online, media sociale și fluența în navigarea pe toate platformele de acest tip contituie pentru toate categoriile de elevi un scop și o motivație în sine, și de asemenea prin natura lor sunt ușor de asimilat. Se va evalua modul în care s-au raportat la informația online atât profesorii cât și elevii și modul în care prin proiecte aplicative, de cercetare și interpretare a imaginii, se poate canaliza interesul elevului spre crearea unei legături cu diferitele aspect ale culturii vizuale.

Exemple de tematici pot fi spațiul (peisaj, spațiul stradal, spațiul locuirii), portretul (portretul antic, fotografia, selfie, modelling, aplicații pentru procesarea imaginii), idealul uman (canonul antic, classic, contemporan), culoarea, lumina și umbra (într-un tablou renescentist în dialog cu imaginea preferată – film, joc), imagine statică în dialog cu video / reels, imagine emblematică în dialog cu ce înseamnă logo, gif și meme, comunicare prin imagine (emoji); expoziție de artă – online sau în format fizic.

Exemple de activități sunt – vizitarea online, în clasă sau individual, a unui obiectiv cultural (tur virtual, galerie de imagini) din țară sau străinătate; tur ghidat, atelier cu un specialist sau sesiune de lucru interactivă, online, la un muzeu; vizitarea virtuală, individual sau în grup a unor obiective turistice sau de importanță istorică, din țară sau străinătate; exerciții de contextualizare a imaginii digitale prezente / abundente pe rețelele de socializare în relație cu informația predată la clasă; exerciții de aplicare a instrumentarului de analiză plastică a imaginii pe mediile jocurilor online sau a imaginilor modificate prin filtre (paralele portret – selfie; peisaj - scenă de joc); exerciții de identificare a temelor centrale din lucrările emblematice pentru diferite etape ale istoriei artelor în imaginile actualei culturi vizuale; exerciții de aplicabilitate ale instrumentarului de analiză și exprimare vizuală pe imagini cotidiene – design de interior, mobilier, ambalaj, vestimentație, design de obiect, arhitectură urbană sau public, monument public, elemente de arhitectură tradițională sau de for public; analiză a unor reclame (foto, panou, video), imagini din jocurile video; paralele realitate între muzica și artele vizuale ale unor perioade istorice; organizarea unei expoziții de artă cu fotografii sau lucrări de artă realizate de elevi; intervenție digitală sau cu mijloace tradiționale pe reproduceri de lucrări de artă emblematice, chiar prin accesarea unor ateliere puse la dispoziția participanților de către muzee de artă, în format gratuit; atelier de realizare de gif, meme, sau de proiectare a unui emoji personalizat.

Bibliografie

- Arnheim, Rudolf, *Arta și percepția vizuală*, Ed. Meridiane, București 1979
- Bartos, M.J., *Compoziția în pictură*, Ed. Polirom, Iași 2009.
- Berger, Rene, *Artă și comunicare*, Ed. Meridiane, București 1976.
- Cosmovici Andrei, *Iacob Luminița, Psihologie școlară*, Ed. Polirom, Iași 1999.
- Dufrenne, Mikel, *Fenomenologia experienței estetice*, Ed. Meridiane, București 1976.
- Elsen, E. Albert, *Temele artei*, Ed. Meridiane, București 1983.

- Enăchescu, Constantin, Expresia plastică a personalității, Ed. Științifică, București 1975.
- Enăchescu, Constantin, Elemente de psihologie proiectivă, Ed. Științifică, București 1973.
- Giussani, Luigi, Riscul educativ/Creație de personalitate și de istorie, Ed. Corint, București 2005.
- Huyghe, Rene, Dialog cu vizibilul, Ed. Meridiane, București 1981.
- Huyghe, Rene, Puterea imaginii, Ed. Meridiane, București 1971.
- Knobler, Nathan, Dialogul vizual, Ed. Meridiane, București 1983.
- Lăzărescu, Liviu, Culoarea în artă, Ed. Polirom, Iași 2009.
- McLuhan, Marshall, mass-media sau mediul invizibil, Ed. Nemira, București 1997.
- Monteil, Jean-Marc, Educație și formare, Ed. Polirom, Iași 1997.
- Nanu, Adina, Vezi? Comunicarea prin imagine, Editura didactică și pedagogică, 2018
- Nanu, Adina, "Arta pe om" Ed.Compania, 2001.
- Nanu, Adina, "Artă, Stil, Costum", ediția II-a, Ed. Noi-Mediaprint, 2008.
- Panofsky, Erwin, Artă și semnificație, Ed. Meridiane, București 1980.
- Petcu, Mărioara, Psihologia educației pentru domeniul artelor plastice, Ed. Albastră, Cluj-Napoca 2009
- Piaget, Jean, Chomsky Noam, Teorii ale limbajului, teorii ale învățării, Ed. Politică, București 1988.
- Pleșu, Andrei, Călătorie în lumea formelor, Ed. Meridiane, 1974.
- Roco, Mihaela, Creativitate și inteligență emoțională, Ed. Polirom, Iași 2004.
- Roșca, Al., Creativitate, Ed. Enciclopedică, București 1972.
- Stoica, Ana, Creativitatea elevilor, Ed. Didactică și pedagogică, București 1983.